

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र विशारद (B.Lib I. Sc.)

परीक्षा : जानेवारी - २०२३

सत्र - २

विषय : प्रलेखन आणि माहितीशास्त्र (BL-21-221)

दिनांक : १७/०१/२०२३

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा

(१०)

१. आमुद्रित साधने म्हणजे काय ?
अ) छापील स्वरूपात असलेली
ब) छापील स्वरूपात नसलेली
क) टंकलेखन स्वरूपात
ड) या पैकी नाही
२. निर्देशनाच्या भाषेचे प्रकार -----
अ) नियंत्रित
ब) मुक्त
क) नैसर्गिक
ड) वरील सर्व
३. खालीलपैकी कोणते साधन तृतीय माहिती साधन आहे ?
अ) नियतकालिक
ब) संदर्भ ग्रंथ
क) निर्देशन
ड) पेटंट
४. खालीलपैकी कोणता प्राथमिक माहिती स्तोत्र आहे ?
अ) ग्रंथसूची
ब) शब्दकोश
क) निर्देशिका
ड) संशोधन
५. पश्चात समनव्य पद्धती कधी सुरु झाली ?
अ) १९४०
ब) १९५०
क) १९६०
ड) १९७०
६. संशोधन वृत्त कोणत्या माहिती साधनात येतो ?
अ) प्राथमिक
ब) द्वितीय
क) तृतीय
ड) अमुद्रित
७. बीएलएलडी कोणती सेवा पुरवते ?
अ) प्रतिरूपलेखन
ब) भाषांतर सेवा
क) सार सेवा
ड) वरील पैकी कोणतीही नाही
८. डिफेन्स सायन्स जर्नल कोणाचे प्रकाशन आहे ?
अ) डेसिडॉक
ब) इन्सडॉक
क) निसाट
ड) इनिस
९. केमिकल ऍबस्ट्रॅक्टस सर्विसेस कधीपासून सुरु झाली ?
अ) १९०६
ब) १९०७
क) १९०५
ड) १९०४
१०. डीआरटीसी कोठे स्थित आहे ?
अ) बंगलोर
ब) मुंबई
क) दिल्ली
ड) पुणे

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)
१. माहितीचे प्रवाह स्पष्ट करा.
  २. माहिती प्रतिप्राप्ती चे अडथळे स्पष्ट करा.
  ३. भाषांतर सेवांबद्दल सविस्तर माहिती लिहा.
- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)
१. प्रलेखन म्हणजे काय? त्याची गरज आणि प्रकार स्पष्ट करा.
  २. प्रचलित जागरूकता सेवा बदल माहिती लिहा.
  ३. कोणत्याही एका निर्देशनपद्धती बदल सविस्तर माहिती लिहा.
- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २) (२०)
१. इन्सडॉक
  २. सार लेखनाचे टप्पे
  ३. निवडक माहितीचे प्रसारण

English Translation

Documentation & Information Science (BL 21-221)

- Q. 1 Choose the correct option** (10)
1. Non printed materials means
    - a) printed materials
    - b) materials not in printed form
    - c) typed materials
    - d) none of these
  2. Types of indexing languages
    - a) controlled
    - b) open
    - c) natural
    - d) all of the above
  3. Which of the following is tertiary information materials
    - a) Periodicals
    - b) reference materials
    - c) index
    - d) patents
  4. Which of the following is primary source of information
    - a) book index
    - b) dictionary
    - c) directory
    - d) research
  5. Post coordinate indexing was started in
    - a) 1940
    - b) 1950
    - c) 1960
    - d) 1970
  6. Research news is which form of information ?
    - a) primary
    - b) secondary
    - c) tertiary
    - d) non printed
  7. BLLD provides which service?
    - a) copyrighting
    - b) Translation service
    - c) Abstracting service
    - d) none of the above
  8. Defense science journal is which type of publication
    - a) DESIDOC
    - b) INSDOC
    - c) NISSAT
    - d) INIS
  9. Chemical abstract services was started in ----- year
    - a) 1906
    - b) 1907
    - c) 1905
    - d) 1904

10. DRTC is situated in
- a) Bangalore
  - b) Mumbai
  - c) Delhi
  - d) Pune

Q. 2 Answer the following in short (Any 2) (30)

1. Explain the flow of information.
2. Explain the barriers in the process of information retrieval.
3. Write in brief about translation services.

Q. 3 Answer the following in detail (Any 2) (40)

1. Explain the term documentation, its need and types.
2. Write in brief about Current Awareness service.
3. Explain in brief about any one indexing language.

Q. 4 Write Short notes (Any 2) (20)

1. INSDOCO
  2. Steps in writing an abstract
  3. SDI
-